

S O K F É L E .

LXVI szám. Béts. December 18-dikán. 1832

A' meg nem hallgatott Géníus. *)

Minekutánna Napoleon már elhatározta volt magában, hogy hadait Orosz ország sivatag téreibe viendi, egy nap hitvesének 's néhány meghitteinek társaságában reggelizett. Szokatlan jó kedve lévén sokat beszélt tartózkodás nélkül a' hadviselés módjáról, 's több politikai eszközökről, mellyekhez nyúlánd egy tartandó béke megszerzésére. A' beszélgetés mindinkább eleven lön, és így többször olly gondolat vált szóvá, mellyet eddig a' Hős, legnagyobb vigyázattal, szíve legmélyebb rejtekébe zára. Ennek, 's a' . . . Királynak — megnevezte őket, — elkell mennie; itt meg nem hagyhatjuk; még ennek, és annak is; — szóval az Európai birodalmak új alkotása, 's fejedelmeiknek új teremtése vala tárgya beszédének. Maria Ludovika, a' Tsászárné, ezeket hallván könnyekre fakad. Napoleon alig veszi észre valóan, tisztán, 's őszintén szeretett hölgyének mély illetődését hozzá siet, 's a' szíves szeretet legérzékenyebb leggyengédebb kifejezéssel kéri, hogy legyen nyugodt szívvvel. Attyának nints mit félnie, az elűzendő fejedelmek barátságos özsze-köttetésben sem állnak Austriával, inkább ennek kárán gyarapodtak. A' Tsászárné feléledve erős

*) Ezt a' nagy érdekű történetet a' f. e. Jan. 3-kán közlé először az Austriai Archiv Szerkeztetője azon jegyzéssel, hogy ő Schwarzenberg Károly Hertzegtől hallotta, ki, mint tudva van, 1810 — 1812 az Orosz háború kezdetéig követ vala a' frantzia udvarnál. Több párisi férfiak, kik hitelt érdemelnek, igazolták, 's néhány ollyan személyek is tudják, kik akkor a' Hertzeg körül tartózkodtak.

hangon ezt adá válaszul: „Nem az Atyám az, kiért rettegek, mert ismértem derék földieimet, tsak támadja meg Maga még egyszer Austriát: tapasztalni fogja, milly elszántsággal védendi ismét Atyámat Austria népe; egy új háború a' kétségbeesés hartza leend; e' tekintetben semmitől sem rettegek, de egyedül a' Maga személye az, ki bús gondokkal tölti el szívemet, ki könnyekre fakaszt; mivel Systemájával állandó barát-ra számot soha sem tarthat, mert szövetségeseinek mind egyike félhet, ne hogy egy két év mulva azon sorsra jusson, mellyet most Maga más uralkodóknak készít. Ezen systemával végveszedelmébe siet, 's ártatlan fia fog érte lakolni.“ Napoleon megdöbbenve rögtön más fordulást akar adni a' beszédnek 's kínos zavarodásban felkiált: „Mit hallok: Jó Louisám a' politikával foglalatoskodik. Jól tudtam ugyan, hogy le-rajzoltatja, 's megmagyaráztatja magának a' Neuchateli Hertzeg által ütközeteinket, — ma újságra akadok.“ Azonban jónak találta Napoleon meghitteit hamar elbótsítani.

Sok frantzia író, 's nem rég maga Walter Scott is Napoleonra nézve a' második házasságot egy rózsa-fedte mélységnek nézte. — De mi tsak azt kérdjük: nem állott e' ezen nevezetes nagy órában Napoleon mellett jó Geniusa, ki megmentheté vala, ha intésit meghallgatta volna? De hányszor juthatott eszébe szomorú fogságának tenger környezte fokán ez az emlékezetre méltó óra, 's mind annyiszor megvallhatá magának: Még is jobban kellett volna jó Louisám szavaira figyelmeznem.

Hogy telik a' sok adott fillérből gazdag ajándék?

London lakosai kívánván örömeiket és egyszersmind háladatosságokat a' mostani Ministerek eránt kimutatni, azért, hogy a' Reform-billt a' kemény aristokratáknak minden törekedéseik ellenére is tsakugyan szerentsésen elfogadtatták; ezt végezték: „Mindden, valaki a' reformbillnek helybenhagyója 's úgy szölván barátja, küldjön egy egy fillért (egy krajtzárt p. p.) a' Lord Májorhoz, hogy a' begyürendő tálenomból a' mostani Minisztereknek a' Londoni polgárok valamely ajándékkal kedveskedhessenek.“ — Mi lett a' kimenetel? Háromszázezer fillérnél sokkal több gyült öszve. Ezen szép summából minden Ministernek egy egy nagy arany-kelyhet készítették, mellyek 4 —5 pintesek voltak, 's ezeket a' Lord Májor és a' mellé kinevezett városi tanátstagok adták által, Gróf Greynek, Brougham Lord Cancellárnak 's a' többi Minisztereknek, hozzájuk intézett mágasztaló beszédek mellett. — — Angliában most tsaknem hihetetlen dolgokat visznek véghez ilyen filléres segedelmek gyűjtése által. — Új bizonyosága annak, hogy az *edgyesek*, bár melly gyengék 's tsekélyek legyenek is *edgyenkénti* magokban, *edgyesített erő által* nagy dolgokat kivihetnek.

R e c i p e.

A' következő Firkákat, egy jó barátom ezen jegzéssel küldé hozzám: „Hallván, hogy a' — — úr hivatalbeli szorgos foglalatosságai mellett sokat ülvén gyakran szenved *szorulásban*, imé itt egy ártatlan hashajtó szert küldök, mellyet mai új magyar atyafiak iróványaikból mint irtovány dudvákat hiven öszveszedtem, 's bár ezek közül némelyek mérgesek is; szerátsi

merter séggel úgy elegyíttem, hogy kétszeri legfeljebb háromszori olvasások, még a' legmakatsabb, legmegátalkodottabb ellenséget is retiradára kényszeríti. De ugyan hogy jöttem ezen újmódi szer készítésének feltalálására? kérdi a' — Úr. — Igen természetesen. Olvasván a' Homoeopathiának ezen sarkalatos tételből lett kiindulását: „*Similia similibus curantur*,” így okoskodtam, hiszen ezek az új magyar atyafiak is *szorúlásból* irtak így, mert ha jól értenék a' nyelv természetét, 's eleget olvastak volna auctorokká létek előtt; bizonyosan nem *szorultak* volna e' féle nyelvbénítő, érthetetlen, és nyelvünket eltsúfító kortszók faragására. Így tehát ilyen sok *szorúlás* egy *szorúláson* könnyen segíthet, per regulam homoeopathicam. — Ha pedig talám Recipének el nem fogadná a' — Úr, jó leszsz *Camera obscurának*, menjen a' Sokfélebe, mellynek Olvasói ebbe benézvén, láthatni fogják, mi új tsudanyelv kerekedik 50 — 60 esztendő mulva azon magyar nyelvből, mellyen eddig szentegyházainkban Isten előtt beszéllettünk 's fohászzkodásainkban hozzá folyamodtunk; ha tudnillik tovább is tsak úgy, kezeinket öszvedugva 's mosolyogva elnézzük, hogy ezek a' T—t atyafiak a' nemzet-sértés bűnében (crimen laesae nationis), szabadon lélekzenek, 's nyelvünket illy kegyetlenül mivelgetik.

Horváth Pál.

Táblabíró.

Ír'tolli futékony firkák.

Fej fáj nagy — Hasszorkórosom ilyen
 Siponga. — Kezdék ujhegyim
 Taposni érverét; hát Láz dűhõng —
 Így egy Gyógyász — futékon szellemű
 Szóvit jelen nem értve senki se. —
 Mondák viszhang ödõnge a' terembe láb

Tenyerjei után — gyógytérvetét midőn
 Eszmelte sebbel fel — 's le lábboga. —
 Farasztalt, irtoltt kapva — észagya
 Állong — szorong — töpröng — töröng — butong.
 Ő bár irnedvel tsurtel — portzgöbrejét
 Öntud nélkül üröngetvén, 's árkk' irrongyból
 Szabtsált darabtsán szétt fötsöngeté,
 Sükeretlen iparja. — Óraüd' mulong,
 Mig Gyógyésképek — noha szigorúk
 Ötlöngtek fője üdvtelen éjárnyiba. —
 Gondolg utótra néhány szóvakot —
 Őket hamarral el — 's özszerántzgalá. —
 Od'adta a' Főzházba fel — 's le forgoló
 Nöstén Inasnak, mondván: tzombolj gyorsmennel
 Gyógybótba — a' Szerátshoz — frissibe. —
 Lábal lihengve — Gyógyász szóvit nem
 Eszmélve a' böszöngő Lán; de mig
 Futong, az irmány töle el potyong.
 Vesztményét észrevette bár a' Lán,
 Rajt' nem busonga; Jól tudom — így ő
 Gyótsbótba küldtek — meg halt Aszszonyom,
 'S most szemfedelt kell vinnem. Ístenem! be kár
 Be szép-be kedves — 's ép beszédü volt. —
 Tudom mely'k bótba van *Hitelje*, nem sokat,
 Tisztel meg ezzel a' Magyar Világ.
 Könnyezve választott edgy szemfedelt
 A' jó Leánka. Tsak ugyan mire
 Meg vitte, már nem éle Aszszonya. —
 Magyar nyelv — ah! kerekded akjú Kedvesem —
 Suk a' Gyógyász körülted — féltelek! *)

A.

M ó l t á n!

*) Ez a' mi istenteremtette együgyű magyar nyelvünk még eddig meglehetősen megmaradt ugyan az ő Adámi ártatlansága álla-

Gróf Survilliers (Bonaparte József.)

Tudjuk az Újságokból, hogy Gróf Survillier név alatt, az egykori Spanyol Király, közönséges posta kotsin Londonba érkezett. Ő most 65-dik esztendejében jár. Elsőben a' Nápolyi, azután a' Spanyol koronát viselvén, 15 esztendő olta éjszaki Amerikában élt, közel Philadelphiához, 's mindenben az ottani földbirtokosok élet-módjához és szokásaihoz alkalmaztatta magát. Gróf Survilliers leginkább szeretetre méltó Napoleon testvérei közül leereszkedő nyájas magaviseletének tekintetéből. A' mai természetvizsgálók sorában pedig ötöt az elsők közzé számlálják. Férjfi gyermeke nints, hanem két leánya. Ezek közül egyiket Lucian

potjában, a' hónnan kitetszők benne a' természeti kifejlődésnek bájos vonásai: de már ma majd minden olvasni tudó egyes ember istenség szikrájának vélvén magát; nem tsuda, ha több ilyen egyesült szikrák az ádami ártatlanságban, 's itt magánosságban álló magyar nyelvünknek az egyik oldala tsontját kivenni, 's abból neki, hogy maga ne legyen — mivel az, az Irás szerint, nem jó, *Párt* szerezni, 's egy nyelvből kettőt teremteni törekszenek, melly vele ellenkezésben legyen, 's mégis egyből származottnak mondassék. — Tarthatunk ugyan tőle, hogy ez az új oldalborda még majd meg is éteti almával az ő szülő párját 's akkor mind ketten elvesztik eredeti tiszta ártatlanságokat. — Mert elegen fognak találkozni, kiknek kebelben lappangván a' politikos *divide vinctes*, iszonyú örömet érzendenek azon, ha tsúszó mászó álortzában (formában), emezzel amazt az alma megkóstolására bírhatják, hogy együtt bűnhődjenek a' természet ellen. Akkor kész leszsz Kain Ábel testvérét penna hartzban elejteni; kész Esau eladni első szülöttsége jussát Jákóbnak egy tál lentséért! — Féltem is a' Filiszteusokat, kik a' história szerint Magyarok voltak, hogy ha a' meghasonlás elhatalmazik, 's az indifferentismus, ez a' choleraanál veszedelmesebb 's egész nemzeteket előlő nyavalya elharapódzik közöttök; Sámson előáll, 's egy szamar állal vagy egy gúnár szárnyal ezrenként veri le őket.

testvérének a' másikat pedig Lajos (Bonaparte) testvé-
rének fija vette feleségül, 's ezek lesznek birtokaiban
örökösei. — Azt beszéllette Gróf Survilliers, hogy mi-
dön az Amerikai szabad Státusok Praesidensénél Jack-
son Generálnál bútsúzó udvarláson megjelent, ez a'
többek közt ezt mondotta: „Én az Úr familiája felől
mindenkor igen sokat tartottam, 's az Úr testvér
ötsét a' Tsászárt vettem magamnak a' hadak viselésé-
ben követendő példáiul.“ „Valóban, igen nagy meg-
tiszteltetése Napoleon tetteinek“ felele a' testvére.

È l e t ' s S z i v á r v á n y .

Úgy vélem még senki sem hasonlította öszve az
életet egy szivárvánnyal, mellyet ketsegtető színekkel
eső után a' felhők aljára fest a' nap. Tsak kevés ideig
gyönyörködteti a' szivárvány a' közönségnek szeméit,
's lassanként azután eltűnik.

È l e t ' s R é t .

Az élet hasonló az olyan réthez, melly tsirákkal,
bimbókkal 's virágokkal ékeskedik. De hány tsira nem
kél ki, sok bimbó nem juthat virágzásra 's mennyi ví-
rág tipratik a' vándor lábai által a' porba! Dél felé el-
jönnek a' leánykák, leszakasztják a' díszlő virágokat
is, koszorúkat fonnak belőlök, 's ebben a' legszebbek
is tsak hamar elhervadnak. — Az itt amott megmaradt
egy két szál elébb utóbb hasonló sorsra jut, lehajol,
epedve hal el, 's ha éltető langy tseppekkal senki sem
lotsolgatja — idő előtt.

Az élet húsz első éve be hosszú, 's be rövid az
utolsó húsz. Annál rövidebbek az esztendőök, minél

hoszszabb azon mérték, melly szerint veszszük. A' munkás ember élete igen is rövid, a' lomháé pedig igen is hoszszú. Az elsőnek évei az élet határit is túl haladják, az utolsóéi pedig el nem érik.

Az 1835-ben megjelendő üstökös tsillag.

Ez a' kerengő nagy tsillagzat, mellynek útját 's futásának bizonyos idő alatt elvégzendő körét és megjelenésének idejét *Halley* számolta ki, legtökéletesebben; 1835-ben feltűnven, 27,997 nap alatt végzi el egyszeri körének elfutását. Ez a' tsillagzat ez előtt 1456, 1551, 1607, 1692 és 1759-dik esztendőekben jelent meg teljes fényjében, 's ugyan ezen tsudálatos fényben fog 1835-ben is egész Európa láttára feltűnni. Akkor Nov. 7-kén leszen legközelebb a' naphoz, és legditsőbb fényjében az 1811 - diki üstökös tsillagot feljül haladandja.

Q u i p r o q u o .

Nem régiben kiszökött egy örült Párisban a' tébolyodottak épületéből. Bemegy egy boltba, a' hol olyan okosan beszéllgetett a' jelenvoltakkal, hogy azt, a' ki utánna küldetett, 's ott rátalált örültnek tartották, 's megköötztetve egy fiakkeren a' bolondok házába küldötték, a' hova ő akarta az örültet vissza vinni. — A' megsalatkozás tsak más nap vétetett észre.

R e j t e t t s z ó .

Egy laki plánták magrejtője vagyok ; ki találhatsz.
 Öt jegyem azt téssen fordítva is ; és tsak az elsőm,
 'S hátulsóm nélkül voltam Magyarok Fejedelme.
 Négy elsőm Helység, him állat a' három utolsóm.

Megfejtés: a' LXV Szám. Somos, Somos N. Károly mellett ;
 som ; mos.